

POSTANOWIENIE

21 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 21 sierpnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku D.K., M.K. i Z.P.
z udziałem S.K. i K.Z.
o uwłaszczenie,
na skutek skargi kasacyjnej Z.P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim
z 29 lutego 2024 r., II Ca 987/23,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 31 października 2022 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim stwierdził, że S1. i M1. małżonkowie K1. nabyli z dniem 14 listopada 1971 r. do wspólności majątkowej małżeńskiej na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych własność nieruchomości położonej w W., gmina T., obręb [...], o powierzchni [...] ha, oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki [...], opisanej na mapie sporządzonej dnia 18 stycznia 2022 r. przez J.B., dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim nie ma urządzonej księgi wieczystej ani założonego zbioru dokumentów (pkt 1) oraz ustalił, że strony ponoszą koszty postępowanie związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 2).

Na skutek apelacji wnioskodawczyni Z.P. Sąd Okręgowy w Piotrkowie

Trybunalskim postanowieniem z 29 lutego 2024 r. sprostował z urzędu w punkcie 1. (pierwszym) postanowienia z dnia 31 października 2022 r. błędnie wpisane nazwisko w ten sposób, że w miejsce „S1. i M1. małżonkowie K1.” wpisał prawidłowo „S1. i M1. małżonkowie K1.” (pkt 1); zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie 1. w ten sposób, że jako podstawę stwierdzenia nabycia własności nieruchomości wskazał art. 1 ust. 2 powołanej w nim ustawy (pkt 2); oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 3), ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 4).

Skargę kasacyjną pod powyższego orzeczenia wywiodła Z.P., zaskarżając je w całości. Skarżąca wniosła „o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy temu ostatniemu do ponownego rozpoznania oraz o rozstrzygnięcie o kosztach za obie instancje i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego”. Wniosła też o zasądzenie kosztów sądowych w związku z postępowaniem przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie; 3) wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany. Na mocy art. 398⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

Zarówno wskazanie czy orzeczenie zaskarżone jest w całości, czy w części, jak też wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany należą do elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej, bez których nadzwyczajny środek zaskarżenia traci swą istotę. Elementy te są ze sobą ściśle sprzężone, dlatego w orzecznictwie wymaga się ich bezwzględnej spójności redakcyjnej. W przypadku, gdy zachodzi rozbieżność pomiędzy wymienionymi elementami, nie sposób twierdzić, że zakres zaskarżenia związany jest z zakresem wniosku kasacyjnego. Konieczne jest przy tym takie skonstruowanie skargi kasacyjnej, żeby zakresy te wynikały z bezpośrednio z jej treści, a Sąd Najwyższy nie był obciążony ich określeniem lub doprecyzowaniem w drodze jakichkolwiek zabiegów interpretacyjnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 sierpnia 2020 r., I CSK 107/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 31 maja 2011 r., II CSK 688/10, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2011 r., V CSK 272/10, postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2000 r., II CKN 711/00).

Sąd Najwyższy jedynie tytułem przypomnienia wskazuje treść art. 516 k.p.c., zgodnie z którym orzeczenia sądu w postępowaniu nieprocesowym zapadają w formie postanowień, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Tak też i w niniejszej sprawie Sądy obu instancji wydały w sprawie postanowienia co do meritum. Pełnomocnik zastępujący stronę powinien, zgodnie z zasadą profesjonalizmu, zwrócić uwagę na tę odmienność, formułując nie tylko wniosek kasacyjny, lecz również redagując część skargi kasacyjnej poświęconą zakresowi żądanego uchylenia i zmiany.

Tym niemniej, co bardziej istotne, skarżąca nie wypełniła wymogów formalnych skargi kasacyjnej, które decydują o jej istnieniu. Sformułowanie zawarte w skardze kasacyjnej, zgodnie z którym autor skargi kasacyjnej „wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku” czy – jak w niniejszej sprawie raczej być powinno: „postanowienia” – i nie określa zakresu żądanego uchylenia i zmiany jest wadiwe. Skarżący powinien bowiem wprost wskazać czy domaga się uchylenia wyroku (postanowiecia co do istoty sprawy) w całości czy w części (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2024 r., I CSK 4534/23). Sąd Najwyższy nie jest zaś władny zastąpić stronę i samodzielnie przyjąć żądanego zakresu, gdyż

sformalizowanie postępowania kasacyjnego wyklucza analizę treści skargi pod kątem sprzężenia zakresu zaskarżenia i wniosku kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 października 2013 r., III CZ 52/13). Wymogi formalne skargi kasacyjnej wywodzonej w postępowaniu nieprocesowym pozostają bowiem tożsame z wymogami z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną (art. 519 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

A.W.

[SOP]